

**HEPDAK
HEMŞİRELİK LİSANS EĞİTİM
PROGRAMI
STANDARTLARI**

HEPDAK

HEMŞİRELİK LİSANS EĞİTİM PROGRAMI STANDARTLARI

GİRİŞ

Bu standartlar, paydaşların beklentilerini karşılamak üzere, orta öğretime dayalı en az sekiz yarıyıl ya da eşdeğerinden (240 AKTS kredisi) oluşan lisans düzeyindeki hemşirelik programlarının kalite güvencesini sağlamayı ve bu programların sürekli iyileştirilmesini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Standartlar, hemşirelik öğrencilerinin öğrenme, öğretme ve değerlendirme süreçleri ile ilgili olarak eğitim programının karşılamak zorunda olduğu gereklilikleri belirleyerek programlara bir çerçeve sağlamaktadır. Hemşirelik lisans programlarının beklenen yeterliklerini/çıktılarını tanımlamaktadır.

Standartlar, temel ve gelişim standartlarını içeren dokuz ana başlıkta toplanmıştır. Her bir standart, hemşirelik eğitim programının bireylere, topluma ve mesleğe karşı olan sorumluluklarını yerine getirme yönünden niteliğini değerlendirmede temel oluşturmaktadır.

Lisans düzeyindeki bir hemşirelik eğitim programının değerlendirilmesi için başvuruda bulunan yükseköğretim kurumu, bu belgede yer alan standartları yerine getirdiğini kanıtlamakla yükümlüdür.

TANIMLAR

Her ne kadar kurumlar kendi farklı terminolojilerini kullanabilirlerse de, HEPDAK standartlarını kullanarak yapılan değerlendirmelerde Değerlendirme ve Akreditasyon Uygulama Esasları Yönergesi Madde 7(a)'da yer alan aşağıdaki temel tanımların tutarlı olarak kullanılması gerekmektedir:

- i. Hemşirelik Lisans Eğitim Programı Amaçları:** Program mezunlarının yakın bir gelecekte erişimleri istenen kariyer hedeflerini ve mesleki beklentileri tanımlayan genel ifadeler.
- ii. Program Çıktıları:** Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve davranışları tanımlayan ifadeler.
- iii. Ölçme:** Program eğitim amaçları ve program çıktılarına erişim düzeylerini saptamak üzere çeşitli yöntemler kullanılarak yürütülen veri ve kanıt tanımlama, toplama ve düzenleme süreci.
- iv. Değerlendirme:** Ölçmeler sonucu elde edilen verilerin ve kanıtların çeşitli yöntemler kullanılarak yorumlanması süreci. Değerlendirme süreci, program eğitim amaçlarına ve program çıktılarına erişim düzeylerini vermeli ve programı iyileştirmek üzere alınacak kararlar ve yürütülecek eylemlerde kullanılmalıdır.
- v. Kredi:** Bir kredi, yarıyıl boyunca her hafta düzenli olarak verilen bir saatlik (45/50 dakika) teorik dersin ya da yapılan iki saatlik uygulama, pratik veya laboratuvar çalışmalarının eğitim yüküne eşdeğerdir.

- vi. AKTS Kredisi:** Avrupa Kredi Transfer Sistemi'nce (AKTS) tanımlanan kredi. AKTS, öğrenci merkezli, öğrencinin iş yüküne dayalı bir kredi sistemidir. Öğrencinin bir dersi başarıyla tamamlayabilmesi için yapması gereken çalışmaların tümünü (teorik ders, uygulama, seminer, bireysel çalışma, sınavlar, ödevler, vs.) ifade eden bir birimdir. AKTS'de bir akademik yıllık eğitime 60 AKTS kredisi, bir dönemlik eğitime ise 30 AKTS kredisi verilir.
- vii. Temel Standart (TS):** Akredite olmak isteyen lisans eğitim programı tarafından “mutlak” karşılanması gereken standart.
- viii. Gelişim Standardı (GS):** Mezuniyet öncesi eğitim programının niteliğini geliştirmeye yönelik, karşılanması durumunda yüksek nitelik göstergesi olan standart.
- ix. Paydaş.** Eğitim kurumunun faaliyetlerinden, hedeflerinden, politikalarından, aldığı sonuçlardan etkilenebilen veya etkileyebilen kişiler, gruplar, organizasyonlar veya sistemler.
- x. İç Paydaş:** Eğitim kurumundan etkilenen veya kurumu etkileyen kurum içindeki kişi, grup veya (varsa) ilgili/bağlı kuruluşlar. Eğitim programının hazırlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesinin her aşamasında aktif rol alan tüm kurum çalışanları ile eğitim programına katılan öğrenciler, öğretim elemanları, kurum yöneticileri, kurumun idari personeli.
- xi. Dış Paydaş:** Eğitim kurumundan etkilenen veya kurumu etkileyen, kurum dışındaki kişi, grup veya kuruluşlardır. Eğitim programının hazırlanması, yürütülmesi, değerlendirilmesinin her aşamasında aktif rol almayan ancak görüşlerine başvurulmuş hemşireler, sağlık kurumları yöneticileri, sağlık ekibi üyeleri (doktorlar, diyetisyenler, FTR uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları), hastalar, hizmet alan birey/aile/toplum, STK temsilcileri vb.

STANDART 1. PROGRAM AMAÇLARI

TS.1.1. Eğitim programının, mezunlarının yakın bir gelecekte erişmeleri istenen kariyer hedeflerini, çalışma alanlarını ve bu alanlarda üstlenecekleri rolleri belirten ve mesleki beklentileri tanımlayan amaçları olmalıdır.

TS.1.2. Programın amaçları, programın iç ve dış paydaşlarının gereksinimleri göz önüne alınarak oluşturulmalı, güncellenmeli ve tüm paydaşların kolayca erişebileceği şekilde yayımlanmış olmalıdır.

TS.1.3. Eğitim programının amaçlarına ulaşmayı ve başarıyı göstergelerini sağlamayı garanti altına almak üzere, iç ve dış paydaşlardan alınan veriye dayalı bir ölçme-değerlendirme sistemi oluşturulmalı, işletilmeli ve eğitim amaçlarına ulaşıldığı kanıtlanmalıdır.

STANDART 2. PROGRAM ÇIKTILARI

TS.2.1. Eğitim programının, öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve davranış bileşenlerini tanımlayan program çıktıları olmalıdır.

HEMŞİRELİK LİSANS PROGRAMI HEPDAK ÇIKTILARI

Bu programda mezuniyet aşamasındaki öğrenci:

- 1. Mesleki rol ve işlevleriyle ilgili temel bilgi, tutum ve beceriye sahiptir.*
- 2. Hemşirelikle ilgili bilimsel ve güncel bilgiye ulaşır ve kullanır.*
- 3. Hemşirelik bakımını, kanıta dayalı olarak hemşirelik süreci doğrultusunda uygular.*
- 4. Hemşirelik uygulamalarını etik ilkeler ve yasal düzenlemeler doğrultusunda gerçekleştirir.*
- 5. Bilişim ve bakım teknolojilerini hemşirelik uygulamalarında kullanır.*

6. Birey/aile/toplum ve sağlık bakım ekibi üyeleriyle etkili iletişim kurar ve işbirliği içinde çalışır.
7. Hemşirelik alanına ilişkin bilimsel araştırma, proje ve etkinliklerde sorumluluk alır.
8. Hemşirelik uygulamalarında sorun çözme ve eleştirel düşünme becerilerini kullanır.
9. En az bir yabancı dili kullanarak alanındaki gelişmeleri izler ve meslektaşlarıyla paylaşır.
10. Yaşam boyu öğrenmeyi benimseyerek sürekli mesleki ve bireysel gelişimini sürdürür.

TS.2.2. Program çıktılarını değerlendirmek üzere bir ölçme-değerlendirme sistemi oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır.

TS.2.3. Mezuniyet aşamasına gelmiş olan öğrencilerin bütün program çıktılarını sağladıkları kanıtlanmalıdır.

STANDART 3. EĞİTİM PROGRAMI

TS.3.1. Eğitim programının içeriği, hemşirelik lisans programının öz görevini, amaçlarını ve program çıktılarını desteklemelidir.

TS.3.2. Eğitim programı, kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarına temellendirilmelidir.

T.S.3.3. Eğitim programının, Ulusal ve Avrupa Kredi Transfer Sistemi'nde (AKTS) belirtilen kredi tanımları yapılmış ve yayımlanmış olmalıdır.

T.S.3.4. Kullanılan eğitim programı modeli tanımlanmış olmalıdır.

T.S.3.5. Eğitim-öğretim sürecinde kullanılan yöntemler, araç ve gereçler öğrencilerin program çıktılarına (bilgi, beceri ve yetkinlikler) ulaşmalarını sağlayabilecek nitelikte olmalıdır.

T.S.3.6. Eğitim programının uygulanmasında öğrenci merkezli aktif öğrenme yöntemleri kullanılmalıdır.

T.S.3.7. Eğitim programında yaşam boyu öğrenme etkinlikleri tanımlanmış olmalıdır.

T.S.3.8. Eğitim programının içeriğinde toplumun öncelikli sağlık sorunlarına ve gereksinimlerine yer verilmelidir.

T.S.3.9. Eğitim programının içeriğinde üniversite mezunu niteliklerini kazandıracak konulara yer verilmelidir.

T.S.3.10. Eğitim programı, Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (HUÇEP-güncel versiyonu) ile uyumlu olmalıdır.

T.S.3.11. Hemşirelik beceri laboratuvarları öğrenciyi güvenli bakımı vermeye hazırlayabilecek nitelikte olmalıdır.

T.S.3.12. Uygulamalar, öğrencinin bilgisini uygulamaya aktarabileceği ve güvenli bakımı verebileceği klinikler, toplum sağlığı merkezleri ve farklı birimler olmak üzere birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti veren kurumlarda yapılmalıdır.

T.S.3.13. Eğitim kurumunda ölçme değerlendirme birimleri kurulmalı ve işletilmelidir.

T.S.3.14. Öğrencilerin, dersler, laboratuvar ve uygulama alanındaki öğrenme etkinlikleri geçerli ve güvenilir yöntemlerle ölçülmeli ve değerlendirilmelidir.

T.S.3.15. Kurumun, eğitim süreçlerine, program çıktılarına ve eğitim programında yapılan değişikliklere/iyileştirmelere odaklanan bir program değerlendirme sistemi olmalıdır.

G.S.3.1. Öğrencilerin program dışındaki öğrenmelerinin tanınması için tanımlı süreçler bulunmalıdır.

STANDART 4. ÖĞRENCİLER

TS.4.1. Programın, öğrenci sayısını gösteren belgeleri olmalıdır.

TS.4.2. Değişim programlarında izlenen politikalar ayrıntılı olarak tanımlanmış ve uygulanıyor olmalıdır. Kurum ve/veya program tarafından başka kurumlarla yapılacak anlaşmalar ve kurulacak ortaklıklar ile hareketliliği teşvik edecek ve sağlayacak önlemler alınmalıdır.

T.S.4.3. Öğrenciler için akademik ve kariyer danışmanlık sistemi oluşturulmalı, işletilmeli, düzenli olarak raporlanmalı ve sonuçları değerlendirilmelidir.

T.S.4.4.Öğrencilerin üniversitenin/kurumun ilgili biriminin yürüttüğü psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetinden yararlanmaları sağlanmalıdır.

T.S.4.5.Eğitim programının planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerine eğitimin önemli paydaşlarından olan öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır.

T.S.4.6. Birinci sınıf öğrencileri için uyum programı olmalıdır

T.S.4.7.Öğrencilerin bilimsel, sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlere katılmaları için her türlü destek sürekli ve düzenli olarak sağlanmalıdır.

G.S.4.1.Öğrenciler için akran yönderlik sistemi kurulmalıdır.

STANDART 5. ÖĞRETİM ELEMANLARI

TS.5.1.Eğitim programının özelliğine uygun öğretim elemanı kadrosu ve kadro geliştirmeye yönelik bir politikası tanımlanmış ve yayımlanmış olmalıdır.

TS.5.2.Öğretim elemanlarının görev tanımları belirlenmiş ve duyurulmuş olmalıdır.

TS.5.3.Göreve yeni başlayan ya da birim içinde yeni görev üstlenen öğretim elemanı için uyum programı düzenlenmelidir.

TS.5.4.Öğretim elemanlarının profesyonel gelişimine yönelik ulusal ve/veya uluslararası bilimsel etkinlikler idari ve ekonomik açıdan desteklenmelidir.

TS.5.5.Öğretim elemanı performans değerlendirme sistemi oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır.

TS.5.6.Öğretim elemanlarının eğitim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitici eğitimi programları olmalıdır.

STANDART 6. EĞİTİM YÖNETİMİ

TS.6.1. Eğitim kurumunun yönetim ve idari birimlerinin yapısı, bağlı bulunduğu üniversite içindeki yeri, öğretim faaliyetleri ile destek hizmetler arasındaki ilişkiler, örgüt şeması üzerinde gösterilmiş ve tanımlanmış olmalıdır.

TS.6.2. Eğitim programının üst yöneticisi, yönetim ve liderlik becerilerine sahip hemşirelik lisans mezunu ve en az doktora derecesi almış bir hemşire öğretim üyesi olmalıdır.

Akademik ve idari bölümler, alanlarında yetkin olan yardımcı yöneticiler tarafından yönetilmelidir.

TS.6.3.Eğitim programının üst yöneticisi, eğitim programının amaç ve çıktılarının gerçekleşmesini sağlayacak finansal kaynakları gerçekçi biçimde planlamalı; bu kaynakları etkili ve verimli biçimde yönetmelidir.

TS.6.4.Eğitim programı ile uygulama yapılan kuruluşlar arasında resmi bir işbirliği protokolü olmalıdır.

TS.6.5.Eğitim kurumunda/programında yöneticilerin, çalışanların, öğrencilerin ve diğer ilgili kişilerin bilgi gereksinimlerini karşılayacak doküman ve/veya bilgi yönetim sistemi olmalıdır.

TS.6.6. Eğitim programı yönetimi tarafından, risk yönetimi programı geliştirmeli ve uygulamalıdır.

GS.6.1. Program yönetimi, öğretim elemanlarının öğretme ve öğrencilerin öğrenme becerilerini geliştirmelerine destek olmak üzere bir sistem oluşturmalıdır.

STANDART 7. FİZİKSEL ALTYAPI

TS.7.1.Eğitim programının yürütüldüğü eğitim ortamının/binanın mimari yapısı eğitime uygun, fiziksel mekanları (derslikler, laboratuvarlar, ofisler, kütüphane, vb) program amaç ve çıktılarına ulaşacak nitelikte olmalıdır.

TS.7.2.Eğitim ortamında bulunan araç-gereçler, program amaç ve çıktılarına ulaşacak sayıda ve nitelikte olmalı, kontrolleri yapılmalı ve gerekli düzenlemeler yapılarak güncellenmelidir.

TS.7.3.Eğitim programının bağlı bulunduğu üniversitenin tüm öğrenci ve öğretim elemanları tarafından kullanılabilecek ve elektronik ortamda erişilebilecek bir kütüphanesi olmalıdır ve sürekli güncellenmelidir.

TS.7.4.Öğrencilerin uygulamalarını gerçekleştirdikleri sağlık kuruluşları (hastane, aile sağlık merkezi, vb) program amaç ve çıktılarına ulaşmayı sağlayacak alt yapıya sahip olmalıdır.

GS.7.1.Birimin bağlı bulunduğu üniversitede, akademik ve idari personelin ve öğrencilerin sosyalleşmelerini geliştirici mekanlar (spor salonu, yüzme havuzu, fitness merkezi, kantin ve kafeteryalar, vb.) bulunmalıdır.

STANDART 8. SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

TS.8.1.Tüm standartları ve eğitim programının tüm süreçlerini kapsayan sistematik bir değerlendirme ve sürekli iyileştirme sistemi oluşturulmalıdır.

TS.8.2.İyileştirme çalışmaları planlanan şekilde gerçekleştirilmeli, izlenmeli, sonuçları değerlendirilmeli ve ilgili kişi ve kuruluşlarla paylaşılmalıdır.